

Universitätsbibliothek Paderborn

Res Gestae Illvstrissimo-||rvm Martyrvm, Con-||fessorvm Atqve Sancta-||rvm Virginvm ...

Eorvm Praecipve, Qvae Per|| R. P. L. Surium sex Tomis compraehensae
sunt:|| et nunc restrictis verborum ambagibus ... ad ... D.|| Caesaris
Baronii Chronologiam|| digestae ac in quatuor Tomos distributae

Lippeloo, Zacharias

Coloniae, 1595

VD16 ZV 18288

respirare viresque resumere voluerunt. Sed ne
pulis viribus sacrum pignus loco non prius
uere potuerunt, quam clamantem supplicem
debitorem e vinculis eximeret, qui subiectus
ris corpus vna cum alijs Antifiodorum deponem, intro
Quod debito cum honore ac gaudio ab eadem adorare
exceptum in ecclesia S. Germani sepulcrum ex seiscitatu
um adoraret.

ILLVSTRE MARTYRIUM S. SIMEONIS
nis Episcopi, vltimazanis Eunuchi, & multorum
orum. ex ijs qua sunt apud Sozomenum
bist. hb. 2. cap 3. Passi sunt temporibus Con
peratoris non Constantij. Nam S. Hieron.
anno septimo Constantij Augusti eiusmodi
onem in Persida aduersus Christianos ex
se testatur.

21. Aprilis. **C**um tempore progrediente Chrillos commotus
numerus apud Persas vehementer exarsit, adeo
adeo vt conuentus agere & sacerdotum legitur cum
aconos habere coeperint, Magi & Iudaei & eunuchus
Magi apud Persas. quadam inuidia contra religionem Chrillos regis loci
citati Simeone id temporis Selenciae & Chrillos pre fori
tis vrbis in Perside primariae archiepiscopo honorifice salu
Accusatur apud Saporem Perfarum regem. Saporem Perfarum regem accusarunt, quibus in celis au
ratori amicus res Perfarum proderet. Quae in crepauit,
lumnij persuasus Sapores, primo immo coactus. Se
tributis afflixit Chrillos, deinde durioribus sanè l
manos misit exactores, qui sua feritate cum splendida
religionem pietatemque aspernandam vna deformar
Post haec sacerdotes Dei que ministros gloriose sariact
dari, ecclesias dirui, earumque thesauros in gubem vald
mētis in regium fiscum redactis, ipsum Saporem a Sapor
vt regni proditorem, adduci iussit.

...ant. Sed...
 ...prijus...
 ...u p...
 ...ubi...
 ...am de...
 ...tio ab...
 ...ultum...
 ...s. s...
 ...& m...
 ...nem...
 ...bus...
 ...Hier...
 ...us...
 ...nos...
 ...e Ch...
 ...ment...
 ...sacer...
 ...Iuda...
 ...Chri...
 ...ia &...
 ...episc...
 ...runt...
 ...eret...
 ...mò...
 ...de d...
 ...eritat...
 ...and...
 ...stros...
 ...ne sa...
 ...ipsum...
 ...it.

Constantia
Simeonis.

Iubetur ad-
orare solē.

Detinetur
in vinculis.

Vshazanes
educator re-
gis Christi-
anus.

Vshazania
penitētia.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

quæ illi lugedi causam præbuisset. Cui Vst hazane inquam in
 In hisce, inquit, ædibus, ô rex, nihil mihi accidit, nisi malicij gen
 fortunij. Sed vtinam, pro eo quod mihi contigit, re, et quò h
 in omnia alia calamitatù genera incidissem, licet, caput
 pè id quidem certè fuisset toleratu multo, in probitatis
 Iam verò lugeo, quòd maneam in vita, quòd in orandis si
 dudum mori debuissem, adhuc tamen solutus sum, quòd regi
 am, quem quò tibi gratificarer, simulata fuerit. Atque
 orauerim. Quæ cum dixisset cæli & terræ apotes aute
 Deum cum iureiurando testatur, se in posthritiana rel
 ea sententia nunquam destitutum. Sapores postula
 incredibilem Eunuchi mutationem vehemius tenex eo
 miratus, grauiore quidem iracundia in Chum impèsè de
 exarsit, perindè quasi illi præstigijs hanc, cum soler
 fecissent: sed tamen misericordia erga feruim iniecerat
 motus, modò mansuetum modò ferum, magnitudi
 ostēdit, atque omnibus viribus laborauit, et, si modò i
 tentia deduceret. Vbi nihil profecit, comana crucidat
 seuerante Vst hazane, se nunquam tam Hoc modo
 re, vt pro omnium conditore Deo, res ab Agloria trad
 tas colat, tum ira inflammatus, mandat morte in
 ceruicibus abscindi. Ad quod supplicium cas egit. Po
 bus deductus Vst hazanes, orat eos, vt pcedamæ, in
 peccet: rem enim se animo tenere, quam rectionis m
 ficari velit. Vocato igitur ad se Eustucho orannis reco
 simo, iubet ista Saporì nunciare. Quam adio feriatu
 neuolentiam ab ineunte adulescentia ad m deductus,
 tempus ô rex, erga tuam familiam præfide Christi
 quanto studio tum patri tuo tum tibi imem adorare
 nullis videor egere testibus, apud te præes qui erant i
 hæc satis exploratè cognita habeas. Quam ad extrem
 nibus officijs quæ in vos aliquando tam s episcopi, p
 contulerim, hoc mihi vnum velut remmum ordine
 loco concede, vt his, qui me ignorant,

Vst hazanes
capitis dam-
natur à rege

Vst hazanes
petit à rege
causam ne-

Cui Vstha-
 mihi acci-
 nihi con-
 ci disse-
 a multo
 vita, que
 men foli-
 ulara
 & tertz
 e in poli-
 Sapore
 n vehem-
 ia in Ch-
 ijs hanc
 erga fere-
 ferum
 boravit
 cit, con-
 i tam
 o, res ab
 mandac
 plicium
 s, vt pa-
 e, quam
 utucho
 Quam
 entia ad
 am pra-
 n tibi in-
 ed te pra-
 ras. Quia
 undò tam
 lut rem-
 gnorant,

quam infidus erga regnum tuum aut in aliquo
 malecij genere deprehensus istud supplicium sub-
 re. Et quò hoc pateat omnibus fac praco palà præ-
 licet, caput Vst hazani amputatum esse, non quòd
 improbitatis cuiusquam in palatio ab ipso admisse
 onidus sit, sed quòd sit Christianus & Deum su-
 m, quò regis voluntati morem gereret, negare no-
 uerit. Atque ista quidem regi nunciavit Eunuchus:
 apores autem ratus alios tam seüero exemplo à
 hristiana religione descituros, eadem, sicut Vstha-
 nes postulauerat, preconem prædicare iubet. At
 us tenex eo sine supplicij sui causam prædicari
 m impesè desideravit, vt sicuti antè prauo exem-
 o, cum solem adorauerat, multis Christianis me-
 in iocerat: sic iam non pauciores ad suam ani-
 magnitudinem & constantiam imitandam inci-
 ret, si modo intelligerèt, eum pro religione Chri-
 ana trucidatum esse.

Hoc modo Vst hazanes vitam, quam hic in maxi-
 gloria traduxerat, deseruit: Simeones autem de
 morte in carcere certior factus Deo pro illo
 zis egit. Postridiè eius diei, qui erat sextus dies
 samada, in quo ante celebrem diem festum re-
 rectionis memoria salutaris Christi passionis
 orationis recolit solet, decernit rex vt Simeones
 o feriat. Nam antè deuò è carcere ad re-
 m ductus, forti & magno animo cum Sapore
 de Christiana disseruit & neque illum neque
 m adorare voluit. Eodem die centù alios quo-
 100 Marty-
 res cum Si-
 meone ca-
 dantur,

querant in carcere, rex itidem obtruncari iu-
 ad extremum Simeonem cum cæterorum om-
 m mortem oculis aspexisset, trucidari. Horum
 e piscopi, pars presbyteri, pars ex aliorum cle-
 rum ordine fuerunt. Cum omnes ad locum cer-
 taminis.

tamini deducerentur, princeps Magorum per
 ctatur ab illis utrum velint viuere, & eandem
 rege religionem colere, Solemque venerari. Diligentia e
 nemo eorum his conditionibus velle in vita voluere, n
 re, recta ad locum, in quo erant securi feriebatur, se ipsi in
 cuntur. Simeones interim illis astans verba in censeba
 faciebat de morte, de resurrectione, de p
 testimonij ex sacris literis de promptis animarum numero
 mat. Simeones eos confir-
 mat.

**Abedecha-
 laas & Ana-
 nias marty-
 res.**

**Pufices præ-
 clara virtus.**

**Eius filia
 marty.**

**Innumeri
 Christiani
 perimuntur.**

lis addebat ut fortiter mortem illam oppeteret. Ex
 veram illis esset vitam allatura. Dum hac haufit rex, vi
 sanè præclara auribus eorum inculcaret, gionis nostræ
 quàm gymnasij magister præciperet, quom Per idem
 certaminibus se gererent, ad necem singuloula foror Si
 gradiebantur. Licitor autem, postquam cenilla eius que
 los interemit, postremo in loco Simeonem archenditar.
 bedechalaa & Anania presbyteris canicie a lane extrinfi
 te venerandis, obrancauit.

Eodem temporis momento Pufices regit paraffet.
 innum artificum præfectus cum videret auciles malis
 in ipsa cæde contremiscentem: Paulisper, iam verã esse e
 senex, oculos occludito ac bono animo est. Magi igit
 statim Dei lumen videbis. Vix hæc locutus est, morte cõd: m
 comprehensus & ad regē deductus libero oerit. spatio o
 stianum se professus est: idcirco licitoribus illud regi
 tus peregrino & crudeli inprimis mortis gellendū. F
 terimendus. Lictores igitur collo eius circū illi & honest
 cem perforato, illac linguam extrahunt. Percedēque, v
 tem eius filia virgo, falsò à quibusdam in omiffisse de
 vocata, comprehenditur, eodemque tempo nei, tum se
 culo occiditur. nem ne aud
 Sequenti anno, eodem ipso die, quo ing
 Christianorum gaudio, Christi à mortu
 memoria celebratur, nouo Saporis e dicto
 rabilis Christianorum multitudo securi
 is ratu esse

orum per martyrium consummavit. Siquidem Magi eos ex
 & eandem viribus & vicis, in quibus latitabant, summa cum
 generari diligentia eruerunt. Nonnulli autem sua inducta
 in vita voluntate, ne silentio Christum denegare videren-
 ri ferretur, se ipsi indicarunt. Ac dum omnes qui Christia-
 ns verbum credebantur morte multarentur, plurimi, qui in
 e, de pietate palatio atatem egissent, mactati sunt: in quo-
 pis animarum numero erat Azades eunuchus, regi longè cha-
 n oppetissimus. Ex cuius morte tantum animi dolorem
 um hac haufit rex, vt communi hac cæde sedata solos reli-
 carret, gionis nostræ doctores trucidari iusserit.

Azades mor-
 ty.

et, quom Per idem tempus regina in morbū delapsa, Tar-
 in singulona soror Simeonis Episcopi, virgo sancta cū an-
 quam cernilla eiusque sorore vtraque similiter virgine com-
 meonemorehendear. Iudæi enim, qui nomen Christianum
 canicie alane extinctum cupiebant, ficto crimine eam ac-
 asauerant, quod vindictæ cupiditate reginæ vene-
 ces regni paraffet. Vnde regina (solent enim ægrotantes
 ideret. Auctores malis omnibus aures accommodare) calumni-
 alisper, non verâ esse existimans, mortis eas reas esse clama-

animo est. Magi igitur Tarbulam & reliquas duas arreptas
 locutus. In ore cõd: mnant: ferraq; dissectas patibulis suffi-
 libero oritur. spatio quodam inter ipsa patibula relicto, vt
 dictoribus illud regina trãsiret: asserentes morbū eo pacto

Tarbulæ &
 duarum so-
 rorum cru-
 dele sup-
 plicium.

mortisgepellendū. Fertur hanc Tarbulā, forma valde libe-
 eius cū illi & honesta fuisse; Magū quendā eam deperisse,
 ahunt. Percedēque, vt cum illa rem haberet, clam misisse:

uldam in comisse denique, si vellet ipsius parere libidini,
 ue tempore, tum socias saluas fore. At illā hãc turpitu-
 nem ne audire quidē voluisse, sed nuncios verbis

Tarbulæ pe-
 dicitis.

quo ingumelios excepisse, crimē inteperantiq; cū pbro
 mortu as obiectasse, se multò libetius velle mori, quàm
 is edictio gunitatē prodere, respõdisse. Porro cū edicto Sa-
 lo securi nis rati esset, vt soli sacerdotes fideiq; Christiane

Clero vel maxime infestus Sapor.

doctores comprehenderentur, Magi & eorum cives, totam Persidem obeantes, episcopos & sacerdotes grauibus afficiunt incommodis, cum alijs locis, tum maxime omnium in Adiabene regione, quæ est pars Persidis tota fidei Christi dicata.

VITA S. ANSELMI. CANTVARIENSIS Archiepiscopi. ex ea qua est per Edmerum Contubernalem duobus libris conscripta. Mox ex hac vita anno Domini 1109.

21. Aprilis. Parentes eius.

Sanctus Anselmus nobili in primis ortu genie, patrem habuit Gundulfum, matrem vero Emerbergam utrumque seculi dignitate diuitijs præstantem sed moribus haud parum mitem. Nam cum vinculo coniugali legitime iuncti in Angulita ciuitate (quæ ciuitas cõfines gundix & Longobardiæ Emerbergam in le Gundulfum verò in Lõgobardia natum eius ex aduena fecit) cum magna nobilitatis laude farentur, pater seculari deditus vitæ, suas que fidebat diuitias, frequenter ab re distrahebatur verò bonis seruiens studijs, optimæ matris officio fugebatur, in quo summa cum laude tremum vitæ spiritum perseverauit. Sed & cõfusus, deuecta iam ætate, spreto seculo, monastitutum amplexatus, veterisque vitæ delictorum dolorem expiatis, monachus defunctus est.

Patria eorũ.

Gundulphum verò in Lõgobardia natum eius ex aduena fecit) cum magna nobilitatis laude farentur, pater seculari deditus vitæ, suas que fidebat diuitias, frequenter ab re distrahebatur verò bonis seruiens studijs, optimæ matris officio fugebatur, in quo summa cum laude tremum vitæ spiritum perseverauit. Sed & cõfusus, deuecta iam ætate, spreto seculo, monastitutum amplexatus, veterisque vitæ delictorum dolorem expiatis, monachus defunctus est.

Pater eius prodigus. Mater frugalis.

At Anselmus puer paruulus cum matre benè colloquijs animum intenderet, ad vnũ esse in cælo Deũ omnia moderantem continetẽ, suspicatus est, utpotè puer imites nutritus, celum montibus incumbere, per aulam Dei esse, eamque per mōtes adiri. Vnde

Pater fit monachus.

At Anselmus puer paruulus cum matre benè colloquijs animum intenderet, ad vnũ esse in cælo Deũ omnia moderantem continetẽ, suspicatus est, utpotè puer imites nutritus, celum montibus incumbere, per aulam Dei esse, eamque per mōtes adiri. Vnde

Mira pueri simplicitas.

At Anselmus puer paruulus cum matre benè colloquijs animum intenderet, ad vnũ esse in cælo Deũ omnia moderantem continetẽ, suspicatus est, utpotè puer imites nutritus, celum montibus incumbere, per aulam Dei esse, eamque per mōtes adiri. Vnde

hac meditatione die nocteq; magna cum voluptate
animum palceret, contigit quadam nocte vt imagi-
natione fortissima illusus, putaret se ad aulam Dei
properare, transeensoque monte, ad conspectu ipsi-
us lumini regis venire, a cuius dapifero nridissimu
panem accipiebat, eoq; cora iplo reficeretur. Ma-
ne igitur facta, reducta ante oculos mentis visione,
puer simplex & innocens veraciter se in caelo ex pa-
ne Domini refectum credebat, alijsq; constanter
se ea nocte apud calicolas fuisse referebat.

Interea crescete aetate literarum studijs a paren-
tibus est traditus, in quibus mirabiles sane progres-
sus breui temporis spatio fecit; prorsus vt anno æ-
tatis suæ quindocimo seculi vanitatem relinque-
re, contemptisque diuitijs ac honoribus, monastice
vitz se tradere cuperet. Sed cum pro sua continuo
voluntate voto potiri non posset, & Abbas, cui se in
disciplinam tradere ardebat, desiderium eius, ne
patris animum offenderet, differret: coepit paula-
tim animi feruor a religioso proposito tepescere:
& velis tadem remisq; ad mundi vanitatem aspi-
rare. Nam pia matre defuncta, cuius exemplo in o-
mnino officio modestiæ ac pietatis cõtinebatur, mox
torus penè in seculi fluctus dilapsus est. Sed omni-
potens Deus non passus est animam eius penitus vi-
torum fluctibus absorberi. Nam cum iuuenilis æ-
tas, corporis sanitas, diuitiarum iactantia, aliæque
huius mundi prosperitates, longius eum abripuif-
sent, continuo infestum ei & intestinum bellum ex-
citauit, patrisque animum aded acerbo cõtira illum
odio inflammavit, vt nullis cum studijs, nullis ob-
sequijs lenire posset. Quæ res prima illi æterna sa-
lutis occasio fuit.

Nam diuturna patris austeritate offensus, elegit
pater-

Desiderium
monachif-
mi.

Tepescita-
dolefcntis
animus dũ
arridet mũ-
dus.

Pater illi in-
festus.

O 5 pater-

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Discedit de patria.

paternis rebus patriæque potius renunciare, quam patri suo vel sibi aliquam ex cohabitatione infamiam procreare. Paratis itaque his, quæ ad iter necessaria erant, vno comitatus ministro, relicta patria Senisium montem, non sine maximo corporis labori labore, superavit, Burgundiam Franciamque petiuit, vbi annis admodum tribus exactis, Normanniam adiit, vt Lantfrancum quendam, virum integerrimis bonum, & præstati religione ac sapientia vobis nobilem requireret, cuius fama nobilissimos quoque clericorum de cunctis mundi partibus attraheret. Eo igitur inuento, lætus alacerque eius sesterio subdidit, ac die noctuque literarum studio incubuit; intantum vt neque vigilijs, neque frigore neque inedia fatigatus deficeret. Inter hæc non monasticæ vitæ desiderium multo vehementius nimium eius pulsare cœpit: sed nè parum contentum rem adeo arduam aggredieretur, Lantfrancum magis fidelem non minus quam prudentem, vnum mille consiliarium sibi elegit: ei que animi depositum candidè humiliterque exposuit. Etenim vitæ semitis, quas sibi proposuerat, vni eius consilio eligere statuerat. Nam aut monachus aut eremi cultor fieri, aut postremò sibi vniuersum patrimonio, (quod defuncto tunc patre ampleximum ad eum deuolutum erat) indigentibus ministrum decreuerat. Lantfrancus autem quamuis seipolleret plurimum, non tamen in re tam ardua proferre sententiã præsumpsit, sed eum ad Alatum Rothomagensem antistitem destinauit, qui semitam author ei fuit vt monasticam, tutissimam seprimum & vigesimum ætatis agebat annum, post seculo, Beccese petunt cœnobiũ, cui Heriuanus

Tradit se Lantfranco in disciplinam.

De vitæ genere eligendo prudenter egitat.

Fit monachus.

etare pro
era: suo
pietatisq
postquam i
perfectio
gratulari
nobis Pri
velim tu
Eo hono
lium rer
solis, Deo
nistradete
tas de diui
spicere, p
modaret. I
moditudo
prophetiæ
sent, cum q
fer & intel
definis ocu
oratorij ma
res, oculis
trauir. C
lexit Deo l
tura moni
per tot ob
Hinc per
ris lexis &
penetravit,
velaret. Ip
um origine
lucetque cla
vel denitar
fida summ

etate probitateq; cōspiciuus, magna cum laude præ-
 erar: suoq; patrimonio domicilium hoc castitatis
 pietatisq; erexerat. Ibi verò Anselmus toto triênio
 postquã in virtutis studio desudasset, tãtos in omni
 perfectione progressus habuit, vt omniũ iudicio &
 gratulatione, (venerabili Lanfrãco, qui istius coe-
 nobij Prior erat in Cadonensis regimen assumpto)
 vel inuitus ad Prioris officium eueheretur.

Eo honoris titulo decoratus cœpit, omnibus a-
 lium rerum imaginibus ex mente proffigatis, vni
 solis Deo intendere cœlestibusque se totũ discipli-
 nistradete, tam ardēter, vt ante tempus suũ in soli-
 tudine diuinitate Dei & nostra fide quæstiones per-
 spiceret, perspectasque luculentis sanè rationibus
 traderet. Nocte quadã infomnis in lecto recubans,
 meditãdo secum rimari conabatur, quonam modo
 prophetiæ præterita simul & futura asssecuti fuis-
 sent, cumq; mentis ratione eò pertingere non pos-
 set, & intellectus incredibili ardore laboraret, ecce
 defuis oculorum suorum radijs, vidit per medias
 oratorij maceries monachos ad diuina se preparã-
 tes, oculisq; planè lynceis densissimos parietes pe-
 netrauit. Qua re vehemēti stupore detentus, intel-
 lexit Deo leuissimũ esse, prophetis in spiritu ven-
 tura monstrare, qui illi concesserit, quæ siebant,
 per tot obstacula corporeis oculis videre.

Hinc perspicaciori sapientiæ luce perfusus, om-
 nis leuitatis & ætatis mores ita ratione discretionis
 penetrauit, vt arcana cuique cordis sui consilia re-
 velaret. Ipsas quoque virtutũ vitiorumque omni-
 um origines admiranda planè prudentia callebat,
 necque clariũ qua via modoque hæc vel adipisci
 vel deuitari atque deuinci possent edocebat. Ex af-
 fecta summæ beatitudinis contemplatione & desi-
 derio

Herluinus
 primus Ab-
 bas Beccensis.

Fit Prior.

Corporeis
 oculis pa-
 rietes pe-
 netrat.

Magnum a-
 nimi lumē.

derio vitæ perennis, immensos sæpè lachrymarum effundebat imbres, aliorumque peccata haud secus quàm propria deflebat.

Nunc verò qua prudentia commissos sibi subditos tractauerit, qua modestia ac lenitate ad pietatis studium pertraxerit, quis dignè explicare valeat. Erant qui stimulis inuidiæ concitati dicta factaque eius omnia carpebant, ac dente canino rodebant.

mulabanturque: sed pius pater, omnem eorum molitiã fraternæ charitatis officijs vincebat, animoque in scelere obduratos incredibili mansuetudine leniebat.

Erat Osbernus quidam adolescens ululanti genio quidem sagaci & indole haudquaquam molesta, sed moribus adeò profligatis vt Anselmum eorum qui eum ad modestiam grauitatemque inuitabant ne æquis quidem oculis aspicere posset. Hunc mox te cæca in pestem animæ suę ruentem aggressus Anselmus, mira calliditate ad mentem saniores duxit.

Videbat puerum puerilibus irretitum lasciuia per præcepta in vitiorum gurgites abeuntem, illumque effrenum per fas & nefas voluptates emporietem. Quid faceret pius pastor? Non verbis animis vel disciplinæ rigore diffuentes continuo res astrinxit, sed primùm pijs blandimētis eum leniuit, puerilia facta benignè tolerauit, plurimū concessit quibus & ætas delectari & effrena mensura ad mansuetudinem curuari posset.

Puer autem concessis gaudens nõ modò à feritate recedebat, sed Anselmum etiam diligere incipiebat: adeò vt in tutam familiaritatē violare formidaret. Tum pius pastor sensim perditos mores tenera disciplina astringere, & pro instituta amicitia rogare hortari eum cœpit vt modestiam quandam grauitatemque indueret si vellet contractam a m

Osbernus per Anselmum ad modestiam ac pietatem adducitur.

stabilem ac sempiternam manere. Puer autem qui
sincerè se ab Anselmo diligere sciebat libens se dicto
eius audientem præbuit, maluitque prauas in se cu-
piditates extinguere & rebellantes animi motus
comprimere, quàm veram intimamque amicitiam
quouis modo violare: effecitque hoc modo pius pa-
ter vt iuuenis qui tota mente in pestem ruebat, &
aspera monita contemnebat lenitate ac mansuetu-
dine Anselmi in viam rediret, ac multis tãdem vir-
tutibus insignis diem extremum clauderet.

Accidit eo tempore vt Abbas quidam religionis
opinione clarus ad Anselmum veniret, eique inter
verba de monastico instituto vtrò citròque habi-
ta, narraret, se quosdam in claustro pueros habere
ad eò moribus profligatis vt nullis verbis vel verbe-
ribus ad disciplinæ studiũ adduci possent. Non ces-
samus, dicebat, eos verberibus fatigare sed ipsi quo-
tidie deteriores euadunt. Ad quæ miratus Ansel-
mus: Non cessatis, inquit, eos verberibus fatigare?
& quales quæso adulti euadit? Hebetes, inquit Ab-
bas, & bestiales. At ille: Quam benè nutrimentum
vestrum expenditis, qui de hominibus bestias nu-
triuistis. Et quid, inquit, faceremus, imò quid non
facimus? Nocte dieque moribus eorum inuigila-
mus, modisque omnibus eos constringimus ne vel
lacum vnguem à disciplinæ seueritate recedant, &
tamen oleum planè atque operã perdimus. Ad quæ
Anselmus: Constringitis, inquit? Dic mihi quæso
Abba si teneram in horto tuo arbusculam omni ex
parte concluderes patulosque ramos diffundere in-
cipientem impedires, & crescendi libertate priua-
res, dic mihi post anni circulum qualis tandem ar-
boris esset futura species? Profecitò inutilis ramis
iocuruis & perplexis, idque non ex arboris sed tua
culpa

Colloquiũ
eius cū Ab-
bate quodã,
vt pueri sine
in cœnobijs
tractandi.

Elegans st-
militudo.

culpa proueniret, qui eam immoderate concludit. Certè hoc in puerorum institutione agitis qui cum per oblationem in horto Ecclesie plantati sint, in eos terroribus, minis, verberibusque vndique coactatis, vt nulla possint penitus libertate potiri. Quaeque indiscrete oppressi, prauas & spinarum ramos perplexas intra se cogitationes congerunt, foras nutriunt, tantaque eas nutriendo vi suffulcunt, omnia, quae illorum correctioni possint admodum utili, obstinata mente subterfugiunt. Vnde fit, vt quod nihil amoris, nihil pietatis, nihil beneuolentiae dulcedinis ex vobis hauriunt, nec illi vobis bene adhibent, sed cuncta ex odio & inuidia contra vos procedere credunt. Hinc contingit modo sanctorum miserabili, vt sicuti corpore crescit, ita odio & omni mali suspicione simul crescant; nullumque vultu pressis supercilijs oculove obliquo intueri valeant. Sed dicitis quae so quid causae quod ad eum infestis malis illos traheris? Nunquid homines superbiae vobiscum naturae consortes? Et vos nunquam aliquando delinquitis? Nunquid ita ab omnium contagione puri estis, vt non aliorum malis cordia vos indigere existimetis? Aut forsitan putatis vobis licitum esse in aliorum delicta generis liberiusque saeuire quod humanae nulli disciplinae subiaceatis? Sed esto. Disciplinae seueritate conseruatam vultis, soloque rigore iustitiae in officio alios continere: & ad optimos mores in officio re. Vidistis vnquam aurificem ex lamina aurum in genti solis percussionibus imaginem speciosam formare? Non puto. Quid tunc. Certè vt apud aurificem lamina formam efficiat, nunc eam suo in officio leniter premit & percutit, nunc discreto lenitate lenius leuat & format. Sic & vos si cupitis

ros opti
veritate
dinis leu
Abbas: C
ues & ma
Cuiusle:
cibus vni
trao lac
eum magi
re hoc ten
qualitate
anima non
que forti &
onibus, oc
lata praebe
qui acerbi
At ea quae
Iacbe indig
nigmitate, &
or facta, gra
Abba si con
tiz certam
bus vna eac
inimicum f
am rarpite
quam diuer
pliaz form
legemuit ad
ne serumidi
At vero
omnes virtu
pariter atq
cupereat. V
modo per N

Multi ad eius cenobium confluunt eius fama excit.

S. Anselmus sic Abbas.

Lantfrancus Cantuariensis Archiepiscopus.

Anselmi mira ra apud Anglos estimatio.

Miracula eius.

sed totam quoque Angliam ita repleuerat, ut non solum ex prima nobilitate milites ac clerici ad eius finerent sedque suaque omnia Dei seruitio in eius monasterio traderent. De sancto autem Abbate Anselmo fuit vno omnium consensu atque applausu locum eius suffectus; licet ipse mambus quodam pedibusque eam dignitatem atque honoris repellere niteretur. Sed cum eam frustra a se diceret inuitus tandem subijt, quod magna cum civitatis opinione administravit.

Eo tempore Lantfrancus ex Abbate Codoni ad Cantuariensem sedem episcopali titulo nistrandam assumptus fuerat. Hunc ut pro mta iam pridem amicitia Anselmus visitaret, missis mari, in Angliam venerat, ubi ab omni & etate tanta cum admiratione exceptus fuit. Anselmi mihi Beccensi Abbati gratiam cuiusvis officij habuisse gauderet. Rex ipse Guilielmus, qui Angliam inuaserat, quamuis tyrannide quadam etis esset formidabilis Anselmo tamen erecta clinabat ceruicem, alijsque ad rei nouitatem tibus, alium se, ab eo qui esse solebat, declarabat.

Neque sane vana erat de Anselmo concepta civitatis opinio, quam omnipotens Deus miris rum virtute confirmabat. Nam vir quidam in finio Ponti & Flandriae diuitiarum & nobilitate gloria facile princeps lepra percussus cum a moerore contabesceret, quod se, contra naturalium orum dignitatem, despici deserique a suis vcrebris orationibus & eleemosynis opem a potente Deo precabatur. & ecce quadam nocte sibi astare vir quidam grauitate admirandus spicuis qui monuit, si pristinae veller sanitate tui, Beccum iret, & aquam illam potaret quae

is Anselm
Ille igitur
bit, ac im
aperuit, hu
retur, roga
hominem
uit; dixitq
deludi. Ipl
stare, vrger
sanctus hon
tam pro ei
quam tam
Qua hausta
ra sanctas r
dissoluit. E
nus discipli
firmitate p
a alperius
ecuperant.
Et quidem
tus, tam cle
anctoritate
cum repente
tas exorta ei
ge Guilielm
bermala ad
verabili pat
orus Anglia
um oppre
ppibus regn
& paronum
omite Hug
praecepte
liam ingre

Anselmi manus post Missarū solennia abluisset.
 Ille igitur salutis avidus facili visioni fidem adhi-
 buit, ac impiger ad Anselmum tendens visionem ei
 aperuit, humiliterque, vt aquam porrigere digna-
 retur, rogauit. At vir sanctus ad verba obstupescēs,
 hominem multis modis ab eā mente reuocare vo-
 luit; dixitque falsis rerum imaginibus eum miserē
 deludi. Ipse verō cū vehemēter ac importunē in-
 stare, vrgeret, ac lachrymis etiam vim inferret, vir
 sanctus hominis pietate motus, altero die incruen-
 tum pro eius salute Deo sacrificium obtulit & a-
 quam tam multis experitam lachrymis porrexit.
 Qua hausta terribilissima scabie protinūs fugata inte-
 gra sanitas redijt: multorumque ora in Dei laudem
 diluoluit. Eodem tempore frater quidam qui sub
 eius disciplina Christo militabat valida corporis
 infirmitate pressus, aqua per Anselmum sanctifica-
 ta aspersus euertigō pristinas vires sanitatemque
 recuperauit.
 Et quidem tranquilla tunc res Angliæ erat, cun-
 ctis, tam clero quā secularibus vnus Anselmi &
 auctoritate & monitis in solida pietate degētibus,
 cum repentē grauis & periculosa omnibus calami-
 tas exorta est. Defuncto memorato Anglorum re-
 ge Guilielmo, Guilielmus filius eius ad regni gu-
 bernacula admotus est. Hic, sublato de hac vita ve-
 nerabili patre Lanfranco, ecclesias ac monasteria
 totius Angliæ grauissimā sanē oppressione affixit.
 huius oppressio anno quarto Anselmus à prin-
 cipibus regni, qui eum animarum suarū medicum
 & patronum elegerāt, inuitatus & ab ipso Cestrensi
 comite Hugone adiuratus ac postremo ecclesie
 præcepto pro communi vtilitate coactus An-
 gliam ingressus est. Vix eum Cantuaria receperat
 cum

Leprosus sanatur.

Item infirmus alius.

Guilielmus Angliæ rex oppressor ecclesie Anglicanæ.

P. cum

cum protinus monachorū & laicorum turbis turpi nim
 exigua quasi quodam presagio in ora archiepiscopi tur, cum p
 eum futurum conclamavit. Inde autem ad regem rum mille
 tendenti optimates quique alacres ei occurrerunt sanctissim
 ipse denique rex è folio exiliens venientem penslet tu
 non modò summæ cuiusdam benevolentiam plus digni
 excepit, sed post oscula & amplexus per dem dieque in
 suam ipse sedè perduxit. Ibi post verba multa tem amisti
 citroque admodum suaviter habita Anselmus quam pietat
 nihil purpuram veritus intrepidè monita famis acerbi
 gijis auribus inferre cepit: docēs atque obsequiosis ad
 scelere suo ecclesiam pacè perturbaret, & opationem re
 stitutam pietatis ac religionis ratione in gis multis
 discrimen cum multarum animarum periculo gabat: & f
 Rex quamvis dicendi libertatem in Anselmo per omnia l
 de miraretur, ab ira tamen se continuit, ore vir san
 cum honore Abbate, paulò post in languore ore poenè a
 grauem incidit, ut vitam cum morte comelum leua
 taretur. Erat adhuc Cantuaria pastore orbis religion
 principes regni regem decumbentem adent, tes præcip
 que ut matrem totius regni ecclesiam à pri in viam sa
 duitate & calamitate per institutione pontificis in ceram
 leuet. Acquieuit consilio rex & Anselmum ista sentire
 tate fore dignissimum pronunciauit. Acclamis sedem
 omnibus & Anselmus ad eum honoris gratias ve libera
 dendum cogitur rapiturque. Reluctabat ho a Papa
 etus diu multumque totis viribus, sed quononnis falli
 pugnabat eò vis maior à clero populoque aras de mo
 tur: adèd ut victus succumbere, & volentomen Vrbani
 que sacro oneri humeros subdere debuere suo in regn
 Vix pontificali infula solenni ritu decore nomen qu
 cum regis animus antè satis, ut apparebat pòlo Anse
 lus ira odioque repente inflamatus virum pòlo Anse
 uersari cepit. Nam rex, qui omnia virum pòlo Anse

Suscipitur
 Anselmus
 à rege ho-
 norifice.

Anselmus
 fit Archiepi-
 scopus Can-
 tariensis.

turpi nimis auaritia & lucri cupiditate metiebatur, cum pro collato in Anselmum honore denario-
 rum mille libras secunda mente expectasset, & virum
 sanctissimum ab ea mente planè alienum esse com-
 pensisset turbatus ne colloquio quidè suo cum an-
 selmo dignatus est: prorsus vt laborantem ac nocte
 dieque in sceleribus hominum refecadis, defudan-
 tem amittitem desereret, seque iniquitatis potius
 quam pietatis fautorem declararet. Quæ res in pri-
 mo acerbissimos doloris stimulos peccatori eius
 infudit, adeoque attriuit vt animus omnem conso-
 lationem respuisse videretur. Concitatus furor re-
 gis multis ac diuersis iniuriarum procellis eum fa-
 gabat: & subditorum mentes regia auctoritate nixè
 per omnia libidinum genera vagabantur. Tabesce-
 bat vir sanctus zelo iustitiæ & assiduo animi moe-
 rore penè absorptus, suffusos lachrymis oculos ad
 celum leuabat cum commissum sibi gregem effra-
 ctis religionis ac pietatis repagulis per vitiorum gur-
 tes præcipitem abire cerneret, neque vllis moni-
 tionibus in viam salutis reuocare poterat.
 Neque tamen deerat animus ad mortem vsque pro-
 stititiam cerèadi. Nam cum regem planè iam sibi in-
 stitit sentiret primùm vt auctoritate Romani Pon-
 tificis sedem suam muniret regem adijt obnixè pe-
 tit vt liberam proficiscèdi potestatem sibi faceret
 ad Papam Urbano (qui id temporis summum illud
 honoris fastigium tenebat) stolam sui Archiepisco-
 pi de more ab illius manu reciperet. At rex ad
 Anselmum turbatus cum admiratione respondit:
 Anselme in regno non modò Papam nõ agnoscere, sed
 nomen quidem ipsum vlllo modo sustinere. Hoc
 Anselmus præter opinionem accepto primùm
 respondit, regisq; furorem tacitus execrari cœpit.

Rex vehe-
 menter illi
 infestus.

Guillelmus
 rex Papam
 non vult a-
 gnoscere.

Orto deinde gravi schismate totius regni
 pos, Abbates ac principes conuocauit Archie
 pus vt maturè parua diffidij scintilla, in ap
 clesia Anglicana perniciem diaboli vt app
 malitia, excitata opprimeretur. Conuentum
 castrum Rothingeham anno Dominica in
 onis millesimo nonagesimo tertio, tertia
 na quadragesimalis ieiunij causaq; in medi
 ducta statim Anselmus hinc indè diuersis
 cōcuti coepit. Siquidem episcoporum plu
 giae voluntati studentes, spreto æquitatis
 Urbanum in regno Anglicano omni ponti
 floritate priuabant, eumque impium ac
 rebellem esse vno strepitu conclamabāt,
 præter vnius regis Guilielmi in vtroque
 statem agnosceret. Igitur ad vnius regis
 onis vocem episcopi omnes, vno Rossen
 in perfidiā lapsi promissam Romano Ponti
 dientiam abiurarunt, primatumque omni
 clesia Dei vno impetu sustulerunt. Rex
 cunctos in ea sententia animabat, atq; ni
 vicarium Petri eadem ratione conculca
 mento confirmabat se hominem anti
 priuaturum atque deinceps nullo loco

Episcopi
 Angliæ no
 lunt suo pa
 rere Prima
 ti.

Constantia
 S. Anselmi
 in obedi
 tia Pontifici
 Summo ser
 uanda.

At Anselmus constanter in syncera
 gra erga Deum eiusque vicarium obedi
 stens, potiùs è cunctis regni finibus exced
 uit quàm vel latum vnguem ab obedi
 Pontifici debita deflectere. Sed nè regis
 niùs ea re offenderet iterum atque iterum
 affandi tempora captauit: petijtq; vt lib
 di Romam potestatem sibi faciat. Negl
 animo sanè perturbato mādabat amissis
 desisteret vel simul cum eo itinere perpe

num subir
 delli arde
 Rammatu
 recessit ac
 tenus scler
 cum profu
 in portu De
 adeit missu
 qui abeunt
 dem ingent
 ababat, inu
 ill in rebus
 experienda
 am nefariu
 tante & spe
 itaque An
 dit & tanq
 a mus no
 mit, vbi ab
 sic except
 antatem pr
 iacissimi a
 de statim
 aquo frui p
 ita pericul
 it ac salua
 erunt. Ib
 enuolenti
 e argumen
 principum
 leter hab
 lum artiu
 bere fateb
 as orbis vir

s regni
 it Archie
 la, in ap
 li ve app
 onuentum
 inica ino
 tercia se
 in medi
 diuersis
 rum ple
 quitatis
 ni ponti
 ium ac
 nabat, q
 troque
 s regie
 Rossem
 ano Pon
 que om
 nt. Rex
 atq; ni
 conculc
 n antifi
 o loco h
 yncera
 m obedi
 bus exce
 obediem
 ne regis
 que iteru
 jtq; ve
 at. Neg
 at antifi
 ere per

xiam subiret. Tunc nihil cunctatus Anselmus incre
 dibili ardore libertatis ecclesie sue firmande in
 Hammatu, tanquam e captiuitate Babylonica inde
 recessit ac peregrinorum specie baculo pera; con
 temnsclero ac populo cum ingenti fletu ac eiulatu
 eum prosequente, in viam se dedit. Præstolabatur
 in portu Dofras prosperos ventorū status, cum ecce
 adell missus a rege clericus, Guilielmus nomine,
 qui abeantis sarcinam exploraret. Sperabat siqui
 dem ingentes se thesauros, quibus tota auiditate in
 abbat, inuenturum : sed cum excussis omnibus ni
 ill in rebus episcopi, præter inopiam, inueniret spe
 rependa pecunia fraudatus abiit, populo inte
 m nefarium opus cum summa indignatione spe
 rante & spectando execrante.
 itaque Anselmus conscensa nau Angliam reli
 dit & tanquam in portu placide quietis nauigans,
 cuius non sine multis periculis, Lugdunum de
 nit, vbi ab Archiepiscopo ciuitatis illius hono
 rice exceptus, missis Romam nuncijs, Pontificis vo
 intatem præstolabatur. Sed Pontifex audito viri
 sacissimi aduentu magno delibutus gaudio eum
 se statim euocauit: quò tanti viri aspectu & col
 quo frui posset. Nec mora. Anselmus cõtemptis
 te periculis ad obediendum alacri se animo accin
 it, ac saluus, Deo protegẽte, & incolumis Romam
 erenit. Ibi verò quanto cum honore quantisque
 euolentia indicijs ab iplo Urbano exceptus fue
 argumenta sunt ipsa Pontificis verba in medio
 principum confessu in laudem ipsius Anselmi lu
 benter habita, quibus inter alia cunctis eum libe
 rum artium disciplinis innuritū pro magistro
 bere fatebatur, & quasi sui comparem velut alce
 is orbis virum Apostolicum & patriarcham inq
 venc.

Discedit ex Anglia.

Pontifex Urbanus eum ad se vocat.

En quanti Romanus Pontifex eum fecerit.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

venerandum censebat. Sed hæc Anselmum
abest vt quouis modo extollerent, vt etiam
rubore suffusus semetipsum tacitus accusare
uiter atque indignabundus propriam consue-
castigaret quòd longè alium ab hominum op-
ne se inueniret.

Post hæc aduentus sui causam Pontifici
eundè que vt collapsis poenè fidei ac pietatis
glia fundamētis mature subueniret humillimè
gavit. Et quidem cum de via modo que succo-
Anglicanæ ecclesiæ rebus Pontifex cum suis
agitaret, Anselmus vt animo magis soluto
ro diuinarum rerum cōmentationi vacaret
vrbe, cum summa Pontificis voluntate ad
S. Saluatoris Telessini, cui Iohannes quidam

Fontem im-
petrat suis
precibus.

Becci monachus, Abbas præerat, se recepisse
fontem è durissima rupe, monachis aquam
laborantibus, precibus suis elicit: qui de
eius virtute ac nomine Cantuariensis episcopi
teus appellatur: ferturque miram in se fugi-
bribus ac languoribus diuersis, vim habere.

Interea Pontifex Urbanus habito de
glicanis cum suis concilio Anselmum pon-
dignitatem declinare cupientè & tota mona-

Urbanus Pon-
tifex Ansel-
mum Archi-
episc. Can-
tuariensem
confirmat.

terruptam monasticæ vitæ disciplinam atque
sua benedictione cōfirmavit, Sclauiamque
vt ibidem tempus concilij, quod Papa apud
Kal. Octob. indixerat, operiretur. Cui di-
mus interesse & Græcos turpi errore, in
ne Spiritus sancti à filio, contaminatos re-
gitur tanta id prudentiæ opinione effecit
dicèdi luminibus quæstionem illustrantem
summe eruditionis ac sanctitatis laudem
Finito autem Cōcilio cum Romam pro-

Cōcilio Ba-
rensi etiam
Anselm. in-
terest & Græ-
cos cōfutat.

rum successu vnà cum Põtifice delatus esset, adfuit
 tate Guilielmus clericus ille à rege missus qui in
 recessu res omnes viri sancti scrutatus fuerat, vt ea
 qz in causam regis essent cõtra Anselmum coram
 Põtifice peroraret. Sed cum iisdem tẽporibus An-
 gliabj viri & prudẽtiã & religionis opinione præ-
 stantes Romã venissent, tanta sunt veneratione An-
 selmum profecuti tantaque de eius eximia bonita-
 te, & inuenda ecclesiã suã, contra vim ac potentia
 regis, libertate, constantia prædicarent vt rex ma-
 iori eum honore quã se dignum repararet, eaque
 causa mandaret vt aduentantes, qui oscula pedi-
 bus eius figere volebant (quorum frequens ad eum
 concur sus) nequaquam prohiberet. Guilielmo
 tamen Vrbanus Põtifex pro rege Angliã deprecans
 vt inducias ad præfinitũ quoddam temporis spa-
 tium concederet, quo de totius causã cognitione cer-
 tor fieret, non negauit: Anselmum tamẽ pontificia
 dignitate firmatum & multis cum latum laudibus
 sedem remisit: nihil dubitã quin sua facilẽ pru-
 dentia ac lenitate turbas Angliã res componeret
 & operam ecclesiã pacem restitueret.
 Sed Anselmus vt Roma digressus superatis quã-
 sturmis diuina protectione viã periculis Lugdu-
 num peruenit statuit & sibi commodius & Eccle-
 siã vtilius esse existimauit regis potiũs animum per-
 uicaces explorare quã effrenatam hominis men-
 tem suo conspectu nouo furore incendere. Lugduni
 apud Hugonem vrbs illius antistitẽ in pri-
 mis venerabilem commorans nullo modo cõsuetã
 moderatã benignitatisq; in plebem officia intermisit.
 mo tanta apud ipsum Hugonem propter sanctita-
 tis opinionem auctoritate pollebat vt præfulis lo-
 co cum haberet & ipse in propria parochia nõ nisi
 vicã

Nota quo
 in honore
 Romã fue-
 rit.

Lugduni
 moratur
 summo cũ
 honore,

UNIVERSITÄTS-
 BIBLIOTHEK
 PADERBORN

vicariam operam exercere vellet: ac tanta deinde
 apud omnes creuit illius opinio vt infirmi debili-
 que ex ipsis etiam mensæ illius reliquijs miracu-
 fanitatem sibi polliceretur. Nec fuere fraudan-
 spe qui cum fide Christo debita fragmenta pe-
 perunt: quorum duo, milites ambo, optatam
 tatis gratiam consecuti noscuntur. Quidam eni-
 haud ignoti nominis vir eo solo, quod sacra-
 illius officio cum fide interesset à graui aegritu-
 liberatus est. Nec defuere alia egregia sancti-
 tatis illius testimonia. Nam die quodam Chum-
 cum suis eunti in via mulier quædam misere-
 metis furore agitata, multis cum lachrymis
 cibis oblata, salutifero crucis signo per eum
 ta paulò post sanitatem adepta est.

Mors Gui-
 lielmi regis
 magnam vi-
 ro sancto tri-
 stitiã affert.

Inter hæc aliaque notæ sanctitatis indicia
 ex sanctissimi viri discipulis Lugdunum ven-
 tis ipsius Guilielmi mortis nuncijs: quæ vt
 vniuersæ haud mediocrem lætitiã ita vni-
 præter omnium expectationem insignem mor-
 cum multis lachrymis coniunctam attulit:
 adeò vt palam testaretur se, si fieri posset, suam
 vitam illi libenter largiri paratum esse. In-
 verba & crebros gemitus quibus peccatoris
 deplorabat alij atque alij nuncijs literis vni-
 tris Ecclesiæ & Henrici regis, qui fratri successo-
 instructi venere; quibus benignè admodum
 tem suam ad sedem occupadam inuitabant,
 regni totius negocia ad nutum illius pendere
 rentes. Tum verò Anselmus vt laborati ecclesie
 opem ferret sine mora iter arripuit, sed
 ad regem veniens nequaquam ea beneuolen-
 ge exceptus fuit qualis eum decebat, qualis
 unnes regni proceres deferre cogitabant.

nihil vi-
 creta sac-
 in Conci-
 eraz) Pon-
 in laicos
 vel qui
 Henrico
 cia qua fr-
 suas non a-
 mum turb-
 regis agit-
 ecclesiæ li-
 pugnavit,
 tam, para-
 dere form-
 ta, rex ne
 amplissim
 selinia adij
 lacans ab V
 tia relin-
 tibus,
 com peter-
 etiam rotie
 denunciati
 quod in de
 licet or
 rem acerbi
 Veruota
 derent, sin
 litatem fac
 vbi & a
 cesserat, &
 timore ex
 ecclesiæ An

nihil viro sancto antiquius esset, quam Patrum de-
 creta sacrosque Canones inuiolatos seruare, tum
 in Concilio Romano (cui etiam Anselmus interfu-
 erat) Pontifex Vrbanus excomunicacionis fulmen
 in laicos omnes qui inuestituras, vt vocant, darent,
 vel qui eas acciperent, intorserat. Quam sententiam
 Henrico regi vt aperuit, ille eadem animi pertina-
 cia qua frater, eam auersatus non modo ad aures
 suas non admittere voluit, sed ipsum etiam Ansel-
 mum turbulento a se animo repulit. Inde nouis noui
 regis agitated persecutionibus inuictis animo pro
 ecclesie libertate contra fraudes ac insidias omnes
 pugnavit, prorsus vt neque mortis quidem pericu-
 lum, paratus pro ecclesie libertate sanguinem fun-
 dere formidaret. Hac tanta animi constantia cog-
 ita, rex ne tanti lucri quod ex inuestituris ad eum
 amplissimum manabat, iacturam faceret ipse An-
 selmum adiit, monens suadensque vt Romam adiens
 ab Urbano sententiam sua auctoritate ac gra-
 uitate rescindi curaret: alias se pro ecclesiarum dona-
 tionibus, qua iure optimo ex more antiquo sibi
 competeret, ad extremum vite spiritum cum regni
 etiam totius periculo decertaturum. Hac tam seuera
 denunciacione nihil motus Anselmus respondit se
 quod in detrimentum ecclesie cederet facturum ni-
 hil, licet omnibus excarnificandus supplicijs mor-
 tu acerbissimam subire deberet.

Verum tamen ne regis auctoritatem aspernari vi-
 deretur, simulque vt qua ad ecclesie Anglicane uti-
 litatem faceret cum Pontifice tractaret Romam ab-
 iit, ubi & ab ipso pontifice Paschali qui Urbano suc-
 cesserat, & a prima vrbis nobilitate summo cum
 honore exceptus fuit. Peractis ijs qua tam in rem
 ecclesie Anglicane quam qua ad aliarum utilitatem

Concilium Romanum.

Henricus rex frater Guilielmi & successor Anselmo infensus.

Egregia sancti viri sancti constantia.

Secundo Romanam venit.

**Henricus rex
Anglie eum
interdicit.**

**Spoliat eum
bonis.**

**Reuocat An-
selmum.**

cedebant, Anselmus iter arripuit. Sed ut prima
per multa pericula Lugdunum appulit, mox Gu-
elmus adfuit qui regis ipsius mandato Angliam
interdixit, nisi omnes & patris & fratris ipsius
suetudines, postposita Sedis Apostolicæ auctori-
tate ac obedientia, seruandas susciperet. Anselmus
hac quidem comminatione à constantia dimisso
Lugduni sedem elegit, ibidemque Dei misero-
cordiam pro salute ecclesiæ suæ implorare con-
stituit.

Rex autem Henricus comperta viri Dei cõ-
stantia omnibus eum bonis spoliavit, omnesque An-
selmi episcopi facultates suum in dominiũ redegit.
Paulò post vrgentis conscientiæ stimulis compul-
sus ab exilio eum reuocauit multisque honori-
bus ac muneribus cumulatum in amicitiam recepit.
Vasque consuetudines cõtra ecclesiæ libertatem
introducitas libenter deleri passus est. Hinc omnia
que inter clerum regiosque ministros iam diu
erant, discordijs ac seditionibus sedatis, tran-
quillitas Ecclesiæ restituta est: & Anselmus curis
multò quàm antè vigilantius animum ad do-
cendum scribendumque appulit. Nam cum antè
maximas exilij molestias ac difficultates præ-
sertim admodum multa scribendo præstiterat, tum
strenuò, libello illo, quem de concordia prædesti-
nationis & prædestinationis gratiæque Dei cum libero
arbitrio edidit, tantam lucem in dissensionis erro-
re tenebris, multis attulit quantam alius nemo.
In opere dum versaretur aliaque ingenij sui
menta parturiret infirmitate graui corripuit
impedimento fuit quò minus quæstionem
sua origine ad optatum finem perduceret.

Aderat Rossensis antistes Rodolphus cum
eis ferè doloribus oppressus Anglicanæ Ecclesiæ

tem pre-
tionem
parturere
ebat, dubi-
spiritus i-
orum a-
creatorum
Pontifi-
te ac exin-
vim ac p-
praclarum
exemplum
enda vllis
tiones mi-

VITA E
martyr
rum.

P Rinc
perij
um fr
que vrbe
dine quan
gentium
cales, trib
etiam sex
niabit. Q
nominibu
Inpameri
sua per
memoria
na gloria
vultu sua
sonum cr

em precaretur ac regi reginaeque vltimam benedictionem sublata, magna cum pietate, dextera impariretur. Corpus desilitis planè viribus languibat, dubiaque minimè mortis signa edebat, cum spiritus incredibili gaudio exultas inter charos suorum amplexus solutos mortalitatis vinculis ad creatorem suum euolauit.

Moritur vir sanctus.

Pontificiam dignitatem summa cum auctoritate ac eximia sanctitatis laude cõtra regum duorum vim ac potentiam annis tredecim administravit præclarum sanè posteris constantiæ ac fortitudinis exemplum relinquens ne pro ecclesiæ libertate tuenda vllis laboribus frangerentur, vlla ne persecutiones minas vel supplicia formidarent.

VITA ET MARTYRIVM S. EPIPODII martyris Lugdunensis. ex ea qua exstat apud Suetonium.

Principis Antonini Veri decimoseptimo Imperij anno, cum per multas prouincias gentilium furor desæuaret, tum in Lugdunensi præcipue vrbe debacchatus est: in qua pro sui magnitudine quanto maiores debebant populi, tanto etiam gentilium copiosior rabies æstuabat. Iudices, officiales, tribuni, milites, vulgus certatim indiscretotum sexu Christianos multiplici crudelitate laniabat. Quorum plurimi distinctis passionibus atque nominibus ad succedentes memorias peruenerunt. Innumeri verò vel carceris squalore extincti vel subita persecutorum rabie delecti humana quidem memoria sepulcri sunt, sed cum summa ac sempiterna gloria in libro vitæ cælestis inscripti. Nam post vltimam martyrum stragem & sequentium passionum crudelitatem, (de qua etiam Christi famuli quos ad Asianos.

Persecutio tẽpore Antonini Veri Lugduni.

Epistola Viennensis & Lugdunensis Ecclesiæ, quos ad Asianos.